

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS TO
PROMOTE SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE BUNYAWAT
INTERDISCIPLINARY GROUP UNDER THE LAMPANG LAMPHUN
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹ปิยะณัฐ นันทการณ, ²สารโรจน์ แก้วอรุณ, ³สุดา เนตรสว่าง และ ⁴ธรรมรส โชติกฤษ

¹Piyanat Nantakarn, ²Sarod Kaewarun, ³Suda Netsawang

and ⁴Thammaros Chotigunjara

¹มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย

¹North-Chiangmai University, Thailand

¹piyanat105@gmail.com, ²sarod@northcm.ac.th, ³suda@northcm.ac.th,

⁴thammaros@northcm.ac.th

Received : January 30, 2024; **Revised** : March 28, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน และครูผู้สอนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ จำนวน 181 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาครู ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านหลักสูตรและ

¹ นักศึกษา, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

³ อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

⁴ รองศาสตราจารย์, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

การจัดการเรียนการสอนและด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ตามลำดับ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร ส่งเสริมการศึกษาคุณงานด้านการนิเทศ สร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีทั้งการจัดการเรียนรู้ ภายในและภายนอกห้องเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน ส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรศึกษาความแตกต่างของผู้เรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชน แก้ไขปัญหา ผู้บริหารควรมีคุณธรรม ปฏิบัติต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

This research aimed to study the academic leadership of school administrators to promote sustainable development and guidelines to develop the academic leadership of school administrators to promote sustainable development in the Bunyawat Interdisciplinary Group under the Lamphun Secondary Educational Service Area Office. The sample used in the research included 21 school administrators and 181 teachers in Bunyawat Interdisciplinary Group and 5 qualified selective interviewers. The research instruments were questionnaires and semi-structured interviews. The statistics used included the mean, standard deviation, and content analysis. The results showed that the overall at a high level, in descending order of averages values, as follows: in terms of teacher development, in terms of promoting the learning atmosphere, in terms of teaching supervision, in terms of monitoring the progress of students, in terms of curriculum and teaching management, and in terms of planning and setting missions accordingly. The development guidelines was that administrators should have a plan to develop and drive education with goals, focus on participation, develop a participatory curriculum, improve and modernize the curriculum and use technology in teaching management, create a friendly atmosphere, provide the educational trip to study the supervision, inspire teaching management of teachers, create a positive atmosphere, both internal and external classroom learning management, develop learning resources systematically and sustainably, promote the use of information technology systems, study the differences of learners, collaborate with the community to solve problems, be moral, treat teachers and educational personnel equally, encourage teachers to have opportunities to develop themselves and professional development.

Keywords: academic leadership, school administrators, sustainable development

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานให้ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จ ผู้นำทางวิชาการต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอนและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา มีความสามารถในการสื่อสาร และแสดงให้นักเรียนครูและผู้ปกครองเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นแรงขับเคลื่อนและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (McEwan, 1998 อ้างถึงใน ชัมชียะห์ เมาลิติน, 2564) อย่างไรก็ตาม จากผลการติดตาม และประเมินผลการบริหารและจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (พ.ศ. 2560) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน ยังพบว่าด้านมาตรฐานที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตัวบ่งชี้ที่ 1 การบริหารงานด้านวิชาการ ยังอยู่ในคุณภาพระดับ 2 คือ คุณภาพพอใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, 2566) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 45 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ ประกอบด้วย 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย โรงเรียนเสด็จวนชยางค์กุลวิทยา โรงเรียนแม่เกาะวิทยา โรงเรียนกัวลมวิทยา โรงเรียนสบจางวิทยา โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ โรงเรียนเมือมมายวิทยา และโรงเรียนประชาราชาวิทยา ทั้ง 8 โรงเรียนดังกล่าวแม้ว่าจะอยู่ในกลุ่มสหวิทยาเขตเดียวกัน แต่มีบริบทที่แตกต่างกันทั้งทางด้านสภาพพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านวิชาการ เห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2564 และ 2565 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ทั้ง 8 โรงเรียน ผลการสอบสะท้อนให้เห็นว่าขนาดโรงเรียนไม่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนมากนัก โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หรือขนาดกลาง หรือขนาดเล็กก็สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนนั้นๆ

เมื่อสังเคราะห์สภาพและปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จากการศึกษารายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 พบว่าในบางโรงเรียนยังมีจุดที่ควรพัฒนาดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (โรงเรียนกัวลมวิทยา, 2565) ต้องการพัฒนาด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการสรุปประเมินผลให้เป็นไปตามการดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้มากขึ้น ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรรัฐและเอกชน (โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ, 2565) ต้องการพัฒนาด้านการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น (โรงเรียนประชาราชาวิทยา, 2565) นอกจากนี้ปัญหาที่

เกิดขึ้นในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตบุญวาทย์แล้ว ในปัจจุบันสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การศึกษาถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับทุกประเทศทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยปรากฏภาพความชัดเจนขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์กรหน่วยงานต่างๆ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและพัฒนาทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สถาบันการศึกษามีการประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชนต่างๆ ฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสาระและหลักการดังกล่าว มีระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (วราภรณ์ เชื้ออินทร์, 2555) สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ที่กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ คือ แนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการ ของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง (Brundtland, 1987 อ้างถึงใน ภาสกร บุญคุ้ม และรัตนา ด้วยดี, 2565) การบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection) โดยได้กำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกันทั้งหมด 17 เป้าหมาย ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีและยั่งยืนต้องอาศัยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อ จึงอาศัยกรอบแนวคิดที่มองการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านมิติที่เชื่อมโยงกันของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ภาสกร บุญคุ้ม และรัตนา ด้วยดี, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาแบบองค์รวมแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งหน่วยงานสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาตนเองสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพในการบริหารงานวิชาการซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณภาพการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 361 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ครูผู้สอน จำนวน 340 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 8 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 13 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง และครูผู้สอนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จำนวน 181 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Crejcie and Morgan, 1973 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มสหวิทยาเขตบุญวาทย์ จำนวน 1 คน ครูหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของเกตุสุตา กิ่งการจร (2560) กาญจนา สุระคำ (2562) วิภัสสร ชุ่มจิตร (2562) สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) ชัมชียะห์ เมาลิติน (2564) ปวีณา บุทธิจักร (2564) สรรเพชญ์ ไตรรงค์ (2564) สุชาวดี กาญจนา (2564) กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) และธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 5) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และ 6) ด้านการพัฒนาครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มี 6 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) (อ้างถึงในธนิต รัตนศักดิ์ดา, 2565)

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นคำถามสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ	4.40	0.71	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.44	0.72	มาก
3. ด้านการนิเทศการสอน	4.49	0.70	มาก
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	4.54	0.66	มากที่สุด
5. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	4.45	0.75	มาก
6. ด้านการพัฒนาครู	4.55	0.69	มากที่สุด
รวม	4.48	0.52	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาครู ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ การวางแผนกำหนดภารกิจ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดขอบเขตงานที่รับผิดชอบด้านวิชาการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการนำผลการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการวางแผนเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู ในเรื่องการสร้าง การพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ด้านนิเทศการสอน มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การสอนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการศึกษาดูงานด้านการนิเทศภายในของสถานศึกษาอื่นที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูในการนำนักเรียนที่มีความสามารถเข้าร่วมแข่งขันทักษะต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน

ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการยกย่อง ชมเชย นักเรียนที่เรียนดี เพื่อเป็นแบบอย่างกับนักเรียนคนอื่นๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียน

ด้านการพัฒนาครู การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงาน

2. ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ได้ผลดังนี้

ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ในประเด็น ผู้บริหารมีการนำผลการเรียนของนักเรียนมาใช้ ในการวางแผนเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมีการวางแผนเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างทีม (Team) โดยครูประจำชั้น หรือครูกลุ่มสาระ การจัดทำโครงการต่างๆ แบบบูรณาการหลายกลุ่มงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนแล้วนำข้อมูลวางแผนเป้าหมายทางวิชาการต่อไป

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในประเด็น ผู้บริหารให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู ในเรื่องการสร้าง การพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชน ประเมิน ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือครูในด้านต่างๆ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

ด้านการนิเทศการสอน ในประเด็น ผู้บริหารมีการส่งเสริมการศึกษาดูงานด้านการนิเทศภายในของสถานศึกษาอื่นที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศมีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่ทำให้การเกิดความร่วมมือและพัฒนาอย่างเป็นกัลยาณมิตร ส่งเสริมการศึกษาดูงานในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น สถานที่จริง ออนไลน์ แลกเปลี่ยนรู้ เรียนรู้แบบอย่าง และสร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนการสอนของครู

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ในประเด็น ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบรรยากาศทั้งการจัดการเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน มีพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในระบบสารสนเทศ

ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ในประเด็น ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาความแตกต่างของผู้เรียน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด มีการวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับงานวิชาการ ผู้บริหารควรเข้าถึงชุมชนและประสานความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของนักเรียน การทำ PLC นำนักเรียนที่มีปัญหาเป็น Case Study เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ด้านการพัฒนาครู ในประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงาน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม ยุติธรรม ปราศจากอคติ ปฏิบัติต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ให้ครูเกิดความรักและสามัคคี ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เป็นเจ้าขององค์กร

อภิปรายผล

1. การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง ลำพูนมีความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมีมาตรฐานสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และโครงสร้างการบริหารจัดการและขอบข่ายภารกิจที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการในรูปแบบเครือข่าย

การศึกษาภายใต้การกำกับ ติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รวมถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ดังนี้

ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ในประเด็น ผู้บริหารมีการนำผลการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการวางแผนเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมีการวางแผนเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างทีม (Team) โดยครูประจำชั้น หรือครูกลุ่มสาระ การจัดทำโครงการต่างๆ แบบบูรณาการหลายกลุ่มงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนแล้วนำข้อมูลวางแผนเป้าหมายทางวิชาการต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ จากการเรียนรู้ความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ใช้จุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียนมาเป็นตัวช่วยในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ควรเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของหน่วยงาน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมาวางแผนร่วมกัน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในประเด็น ผู้บริหารให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู ในเรื่องการสร้าง การพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชน ประเมิน ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือครูในด้านต่างๆ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิด

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของซิมซีเยห์ เมาลิดีน (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน มีข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการวางแผน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในด้าน หลักสูตรและหลักการจัดการเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจ และวัฒนธรรมที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการบริหารจัดการหลักสูตร และการสอนให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน ส่งเสริมการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ลดภาระงานครูและผู้เรียน สามารถวัดผลการ เรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนสอดคล้องกับบริบท เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การ จัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี ผ่านสื่อดิจิทัลที่เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาและการจัดการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติ เป็นต้น และควรประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตรและการสอนอย่างจริงจังโดยใช้ กระบวนการกัลยาณมิตร

ด้านนิเทศการสอน ในประเด็น ผู้บริหารมีการส่งเสริมการศึกษาดูงานด้านการนิเทศ ภายใตของสถานศึกษาอื่นที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่ทำให้เกิดความ ร่วมมือและพัฒนาอย่างเป็นกัลยาณมิตร ส่งเสริมการศึกษาดูงานในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น สถานที่ยุติธรรม ออนไลน์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรียนรู้แบบอย่าง และสร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียน การสอนของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร์ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ต้องสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากร จัดอบรมเพื่อให้เกิด ทักษะแก่บุคลากรในสถานศึกษา

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ในประเด็น ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบรรยากาศทั้งการจัดการเรียนรู้ภายในและ ภายนอกห้องเรียน มีพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในระบบสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเพชญ์ ไตรรงค์ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ได้ เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดบรรยากาศที่ ส่งเสริมทางวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมกันจัด บรรยากาศภายในโรงเรียน

ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ในประเด็น ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรศึกษาความแตกต่างของผู้เรียน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด มีการวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับงานวิชาการ ผู้บริหารควรเข้าถึงชุมชนและประสานความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของนักเรียน การทำ PLC นำนักเรียนที่มีปัญหาเป็น Case Study เพื่อแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา บุทธิจักร์ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ได้ให้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนา นักเรียนและการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำเสนอพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีการดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียน

ด้านการพัฒนาครู ในประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงาน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรม ยุติธรรม ปราศจากอคติ ปฏิบัติต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ให้ครูเกิดความรักและสามัคคี ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เป็นเจ้าขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของสรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการพัฒนาครู ไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ควรมีโครงการอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองโดยวิธีการพัฒนาครูอันหลากหลาย การพัฒนาควรเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เติมเต็มกันและกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการพัฒนาครู ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาที่สุด คือ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ซึ่งผู้บริหารควรมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมายและภารกิจของโรงเรียน โดยกำหนดและสร้างความเข้าใจร่วมกันในนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สอดคล้องกับงานวิชาการของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา งานวิชาการของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.
- กาญจนา สุระคำ. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชมชัยะห์ เมาลีดิน. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราวิวาส เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเกริก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา บุทธิจักร์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาสกร บุญคุ้ม และ รัตนา ด้วยดี. (2565). *การพัฒนาที่ยั่งยืน: การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยงานวิจัย*. วารสารวิชาการ ปชมท, 12(1), 165 – 176.
- โรงเรียนกวีลุมพิตยา. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR*. ลำปาง.
- โรงเรียนประชาราชาวิทยา. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR*. ลำปาง.
- โรงเรียนประชารัฐวิทยา. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR*. ลำปาง.
- วราภรณ์ เชื้ออินทร์. (2555). *แนวคิดการจัดการการศึกษาหลังปริญญาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. *ศรีนครินทร์เวชสาร*, 27(1), 77-93.
- สรรเพญ ไตรรงค์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุชาวดี กาญจนา. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.